

Otázka: CHKO Brdy

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): Kryštof Vágner

Abstrakt

V mé ročníkové práci se věnuji Chráněné krajinné oblasti Brdy. V první řadě píš o historii bývalého Vojenského újezdu Brdy. Zkoumám bezpečnost v CHKO Brdy a věnuji se geografii a přírodě. Čtenáři přibližují turisticky nejvýznamnější místa oblasti a fenomén trampingu, pro který jsou Brdy zcela zásadní. V poslední řadě porovnávám klady a zápory otevření oblasti lidem.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem maturitní práci vypracoval samostatně, použil jsem pouze podklady uvedené v příloženém seznamu a postup při zpracování a dalším nakládání s prací je v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Praze dne 26.11.2017

Poděkování

Děkuji panu profesoru Pavlu Růžičkovi, Mgr. za vstřícnost, ochotu a pomoc při vedení mé ročníkové práce.

Obsah

Úvod

1 Vojenský újezd Brdy

1.1 Historie Vojenského Újezdu Brdy

1.1.1 Historie před rokem 1989

1.1.2 Historie po roce 1989

1.1.3 Zrušení Vojenského újezdu Brdy

2 Bezpečnost v CHKO Brdy

3 Obecná charakteristika a geografie CHKO Brdy

4 Příroda CHKO Brdy

4.1 Přírodní podmínky CHKO Brdy

4.1.1 Geologie CHKO Brdy

4.1.2 Geomorfologie CHKO Brdy

4.1.3 Klima CHKO Brdy

4.1.4 Hydrologie CHKO Brdy

4.1.5 Antropické vlivy

4.2 Vegetace CHKO Brdy

5 Zajímavá místa CHKO Brdy

5.1 Zámeček Tři Trubky

- 5.2 Padrťské rybníky
- 5.3 Vrch Tok
- 5.4 Zřícenina hradu Valdek
- 5.5 Vrch Tremšín
- 5.6 Hájovna Na Dědku
- 6 Tramping v Brdech
- 6.1 Tramping a Brdy
- 6.2 Jerry Packard
- 6.3 Brdské trampské campy
- 7 Americký radar v Brdech
- 8 Kdo je to Fabián
- 8.1 O Fabiánovi
- 9 Klady a zápory zpřístupnění oblasti CHKO Brdy lidem

Závěr

Úvod

V nedávné době došlo ke zrušení Vojenského újezdu Brdy, čímž se po léta nepřístupná krajina znovu otevřela turistům. Chráněná krajinná oblast Brdy je turisty skoro neobjevená a velmi málo vytížená i přes to, že má co nabídnout. Cílem mé práce je přiblížit Brdy všem, kteří stojí o jejich poznávání. Zaměřím se na historii Vojenského újezdu Brdy a na bezpečnost v něm nyní z hlediska vojenských pozůstatků, na CHKO Brdy a její geografii a přiblížení významných míst oblasti. V neposlední řadě bych se chtěl podívat na fenomén trampingu, pro který jsou Brdy

velmi důležitou oblastí.

1. Vojenský újezd Brdy

Vojenský újezd Brdy, nalézající se ve Středočeském kraji sloužil k zajišťování obrany státu a k výcviku ozbrojených sil¹.

Historie Vojenského Újezdu Brdy

Historii Vojenského újezdu Brdy jsem pro lepší orientaci rozdělil na dvě části. Na historii před rokem 1989, historii po roce 1989 a na zrušení Vojenského újezdu Brdy.

Historie před rokem 1989

Ve dvacátých letech dvacátého století zřídilo ministerstvo obrany bývalého Československa novou dělostřeleckou střelnici právě v mírně hornaté a zalesněné oblasti Brd.

Civilní obyvatelstvo vyjadřovalo nesouhlas se zřizováním vojenského cvičiště, ale jelikož se terén Brd zdál ideálním, byly plány na stavbu nové dělostřelecké střelnice schváleny, a to ke dni 19. února 1926². V dalších letech pokračovala výstavba střelnice, kasáren a jiného vojenského zázemí. Na počátku třicátých let byly vykáceny plochy lesa pro budování cílových ploch Jordán a Tok³. Na cílových dopadových plochách se testovala odolnost betonu, proto byl také v roce 1935 na dopadové ploše Jordán vybudován železobetonový pěchotní srub.

Za okupace byl do oblasti vydán zákaz vstupu. Zajímavostí je, že do té doby byl vstup civilistům zakázán pouze do dopadových ploch, plošný zákaz na vojenské cvičiště vydala právě až německá armáda. Za okupace došlo také k rozšíření střelnice, z toho důvodu byly vystěhovány některé okolní obce. Po válce se střelnice využívala stejně jako před válkou.

V roce 1952 se vojenské území rozšířilo o 5500 hektarů, vystěhovaným obyvatelům byla ale poskytnuta nová obydlí.

Od roku 1968 byl na území rozmístěn útvar sovětské armády, na rozdíl od ostatních újezdů však tento nebyl Sovětům nikdy zcela předán⁴.

Historie po roce 1989

Hned po změně režimu se počaly objevovat snahy o zrušení Vojenského újezdu Brdy. Újezd však zatím ještě zůstával zachován, proti zrušení se stavělo také ministerstvo životního prostředí, jelikož vojenský prostor byl chráněn před vlivy civilizace a příroda v něm si rostla jako v pralese.

Po roce 1994 využívala vojenský prostor česká armáda se svými spojenci ke cvičným akcím. V roce 2000 přibyla, na vrcholu Praha věž s americkým meteorologickým radarem, který umožňuje lepší předpověď počasí.

Zrušení Vojenského újezdu Brdy

O rušení újezdu se diskutovalo několik let. Proti zrušení újezdu se například stavěl Generální štáb, zoologové a botanici z Hornického muzea v Příbrami nebo třeba starostové z Jinců, Příbrami a z dalších 17 obcí na Příbramsku.

Vláda nakonec 4. ledna 2012 schválila zrušení Vojenského újezdu Brdy a zmenšení stávajících vojenských újezdů, poslanecká sněmovna schválila dne 12. prosince 2014 návrh zákona č. 15/2015 Sb, o zrušení újezdu, zákon byl dne 14. ledna 2015 schválen Senátem a 20. ledna 2015 jej podepsal prezident Miloš Zeman.⁵

Vojenský újezd Brdy byl zrušen ke dni 1. ledna 2016 a následně z něj byla vytvořena chráněná krajinná oblast Brdy o rozloze 345 km².⁶

Bezpečnost v CHKO Brdy

Jelikož krajina CHKO Brdy dříve složila vojenským účelům jako Vojenský újezd Brdy, můžeme se obávat nebezpečí v podobě různých vojenských pozůstatků. Právě k zamezení kontaktu

pozůstatků s turisty je prováděna pyrotechnická asanace. Asanace byla prováděna ještě před otevřením Brd veřejnosti a její dokončení je plánováno na 31. 12. 2017⁷.

Informační důstojnice 15. ženijního pluku Jana Sedláčková k práci pyrotechniků v CHKO Brdy řekla: „Celková plocha určená k pyrotechnické asanaci je 12 703 ha. Ke dni 31. prosince 2016 je asanace provedena na 72 % z celkové plochy. Podle nařízení Náčelníka Generálního štábu AČR má být pyrotechnický průzkum dokončen k 31. 12. 2017. Harmonogram prací Odřadu pyrotechnické očisty 15. ženijního pluku je plánován tak, aby pyrotechnická asanace území k tomuto datu skončila.“⁸

Brdy jsou tedy čištěny a nebezpečí skoro nehrozí. Je potřeba si ale dávat pozor na ještě nevyčištěných plochách, které jsou ale všude dostatečně značené cedulemi se zákazy vstupu. Zvláštní zájem pak tvoří bývalé střelnice, které budou procházet zvláštním hloubkovým průzkumem⁹. Pozor je třeba také dávat v dopadových oblastech Jordán a Tok, které kvůli chráněným rostlinám a živočichům zatím zůstávají bez pyrotechnické asanace¹⁰.

S jistotou ale můžeme říci, že pokud se turisté budou držet na vyznačených cestách, žádné nebezpečí jim nehrozí.

Obecná charakteristika a geografie CHKO Brdy

Název Brdy pochází od slova brdo, což znamená zalesněný kopec.¹¹

CHKO Brdy má rozlohu 345 km² a nalézá se na území Plzeňského a Středočeského kraje, území se rozkládá mezi Hořovicemi, Příbramí, Rožmitálem pod Třemšínem, Novými Mitrovicemi a Mirošovem.

Součástí CHKO Brdy je značná část Brdské vrchoviny. Nejvyšším bodem je Tok s nadmořskou výškou 865 metrů, dále pak vrcholy Praha (862 m.n.m.) a Třemšín (827 m.n.m.).

Příroda CHKO Brdy

Přírodní podmínky CHKO Brdy

Geologie CHKO Brdy

Vyšší Oblasti Brd jsou tvořeny zejména z prvohorních slepenců a křemenců, na západ od Padvrtských rybníků také proterozoickými horninami (buližníky)¹². Tyto horniny jsou velmi kyselé, a pro rostliny poměrně neúživné, přívětivější je prvohorní vulkanismus v oblasti Padvrtských rybníků a u Jinců se nachází významná oblast fosiliferní kambrické břidlice s nalezišti zkamenělin, která je přitažlivá pro amatérské hledače.

Geomorfologie CHKO Brdy

Území je jedinečné téměř úplnou absencí mladé erozní činnosti. Údolí, která jsou úzká a hluboká jsou v CHKO velkou výjimkou, spíše mají tvar širokých, kamenitých úvalů. Typické jsou táhlé kopce s plochými hřbety, ze kterých často vystupují skály.

Klima CHKO Brdy

Klimaticky jsou Brdy odlišné od okolí, které je sušší a teplejší. Můžeme říct, že Brdy, včetně CHKO, jsou ostrovem chladného a vlhkého klimatu horského charakteru. To je dáno vyšší nadmořskou výškou (přibližně 600 – 830 m. n. m), v této výšce dosahují roční srážky k 800 mm¹³.

Hydrologie CHKO Brdy

S nadmořskou výškou a srážkami souvisí velmi bohatě vyvinutá hydrologická síť, Brdy jsou proto významnou zásobárnou a zdrojnicí vody. Významné je čerpání pitné vody pro osídlení středních Čech. Potoky zde mají přirozený charakter koryta s velmi čistou vodou. Odvodňovány jsou převážně Litavkou a jejími přítoky, malá část vod stéká do Vltavy.

Antropické vlivy

Z antropických vlivů je významná vojenská činnost v bývalém újezdu na území CHKO Brdy, která měla jako vedlejší efekt disturbanci půdy a vegetace, z hlediska ochrany přírody a krajiny jde ale o spíše pozitivní vlivy. Tvořily se tím deprese a tůně, narušování drnu atd. Pro účely újezdu byly také vykáceny některé plochy, což vedlo k tvorbě přírodovědně hodnotného bezlesí s vřesovišti.

Vegetace CHKO Brdy

CHKO Brdy je z většiny tvořena lesy. Mezi stromovým porostem z velké většiny převažuje porost jehličnatý, a to zejména smrkový. Listnaté stromy zde nacházíme také, nejčastěji břízy. Významné jsou vřesové porosty a rašeliniště.

CHKO Brdy je domovem mnoha živočichů, můžeme zde nalézt například vydru říční nebo rysa, občas sem zavítá také los. Brdské říčky jsou domovem raka kamenáče, který je ale ohrožený přemnoženým nepůvodním norkem americkým. Z ptáků třeba výr velký, čáp černý, volavka popelavá, bekasina otavní, ledňáček říční nebo i orel mořský, kterého můžeme občas spatřit u Padrťských rybníků. Brdy jsou díky svým podmínkám jediným místem v České republice, kde žije pavouk anapa buková.¹⁴

Z rostlin v CHKO Brdy je nejdůležitější uvést místního endemita, kterým je ostružiník brdský. Nikde jinde v České republice také nenajdeme orobinec stříbrnošedý. Vzácná je také podzemní břichatkovitá houba šamonie modrající a některé místní druhy lišejníků.¹⁵

Zajímavá místa CHKO Brdy

V této kapitole přiblížím některá významná a turisticky zajímavá místa cháněné krajinné oblasti Brdy.

Zámeček Tři Trubky

Lovecký zámek Tři Trubky stojí na úzké louce při soutoku Klabavy a Třítrubeckého potoka. Dal ho vybudovat na konci osmdesátých let 19. století dobříšský kníže Jeroným Colloredo-Mansfeld. Budova je postavena v duchu doznívajícího romantismu podle návrhů vídeňského architekta Camilla Sitte. Tři Trubky jsou centrální stavbou se zděným přízemím, roubeným patrem a obytným podkrovím. Budova je určena k reprezentativním účelům, zdobena malbami s loveckou tematikou a vybavena loveckými trofeji. Měla všechno potřebné zázemí včetně vlastní vodárny a vodní elektrárny. K Třem Trubkám patří také několik přilehlých hospodářských budov.

Zámek měl možnost hostit mnoho významných osobností, například T. G. Masaryka nebo Edvarda Beneše. Za německé okupace v letech 1942-1945 zde byl vězněn Walter von Brauchitsch¹⁶, který po neúspěchu německých armád u Moskvy upadl v Hitlerovu nemilost. Za komunismu byl zámek s oblibou vyhledáván komunistickými pohlaváři. Dnes, po zrušení Vojenského újezdu Brdy se uvažuje o zřízení Domu přírody s expozicí.

Padrťské rybníky

Padrťské rybníky, nacházející se přímo v srdci Brd v nadmořské výšce kolem 640 metrů, jsou největšími vodními plochami v celém Brdském regionu. I přesto. Že vznikly uměle, tak do zdejší krajiny zcela zapadají a vypadají spíše jako nějaká horská jezera. Hořejší padrťský rybník je tím větším, má 700 metrů dlouhou hráz a jeho vodní plocha je uváděna na 115 hektarů. Dolejší padrťský rybník má vodní plochu asi jen 65 hektarů. Oba dva rybníky jsou významným útočištěm pro spoustu živočichů. V obou rybnících se chovají ryby, hlavně kapr, a loví se ob rok – každý rok jeden. Koupat se zde nesmí a studená voda rybníků k tomu ani neláká.

Jedna z nehezčích procházek po Brdech vede právě přes Padrťské rybníky. Vydáme se z osady Teslíny po zelené na kopec Břízkovec (kótu 718), z něj pokračujeme po červené právě k Padrťským rybníkům. Od Dolejšího padrťského rybníku pokračujeme stále rovně po neznačené cestě přes bývalou Zaběhlou až na zámek Tři Trubky. Od zámku pokračujeme po modré až do strašic.

Vrch Tok

Vrch tok je se svou nadmořskou výškou 865 metrů nad mořem nejvyšším místem CHKO Brdy. Tok pravděpodobně přišel ke svému podle tokání tetřeva hlušce v době milostných námluv. Oproti očekávání není tok nějak výrazná a majestátní hora, která by dominovala okolí, ale spíš táhlá náhorní plošina s nevýrazným vrcholem, což nejednoho překvapí.

Samotná cesta na vrchol Toku je zajímavá, vede totiž přes bývalou dopadovou plochu Tok, kam v době Vojenského újezdu Brdy dopadala dělostřelecká munice. Dopadová plocha Tok je z většiny odlesněná a hustě porostlá travou a vřesem. Povrch zde brázdí množství děr, kráterů a rýh, které vznikly právě dopadem různých střel. Najdeme zde také i zbytky možných cvičných cílů a pozorovaten. Tu a tam lze nalézt zbytky munice v podobě kovových střepin různých tvarů a velikostí.

Za dobré viditelnosti je možné z vrcholu spatřit Písecké hory a chladicí věže jaderné elektrárny Temelín. Za mimořádných podmínek můžeme dohlédnout až na Krušné hory, Říp, Bezděz a dokonce i na Ještěd.

Zřícenina hradu Valdek

Z hradu Valdek se dodnes dochovaly jen mohutné zříceniny stojící na skalnatém výběžku vrchu Beranec, které je z dálky jen velmi těžké spatřit, jsou totiž ukryté mezi vzrostlými stromy.

Hrad Valdek byl podle Václava Hájka z Libočan vystavěn již v roce 920 a za zakladatele označil jednoho z vrahů kněžny Ludmily, původem Kumána. Pravdou ale je, že hrad byl založen až po polovině 13. století mocným rodem Buziců. Hrad byl původně raně gotický, ale v polovině 14. století byl přestavěn a rozšířen a v 16. století byl renesančně přestavěn. Ještě v 16. století byl hrad opuštěn a již v roce 1626 jej písemné prameny popisují jako zámek v lese pustý.¹⁷

V silně romantickém devatenáctém století upoutala malebná zřícenina i Karla Hynka Máchu, který se chystal napsat román z doby Václava IV., jehož část se měla jmenovat právě Valdek. Svůj román však kvůli smrti Mácha nikdy nestihl dokončit. Na hradě se odehrává také děj z divadelní hry Valdek od Václava Klimenta Klicpery.¹⁸

Jako správná zřícenina se ani tato neobejde bez strašidla a tento hrad má dokonce hned dvě. A obě ženského pohlaví, má totiž hned dvě paní, jednu černou a druhou bílou. Pověst o Černé paní vypráví o laskavé a vzdělané ženě žijící na hradu Valdek, která se mezi lidmi říkalo panna Lída.

Ona uměla uzdravovat a každý kdo potřeboval pomoc, mohl se na ni kdykoli obrátit a nikdy nebyl odmítnut. Panna Lída si tímto získala značnou oblibu u lidí. To se ovšem nelíbilo augustiánským mnichům z kláštera Svatá Dobrotivá, vadilo jim, že lidé jdou radši s problémy za pannou Lídou než do kostela. Rozhodli se jí proto zabít. Jenže ani po smrti panna Lída zcela nezmizela, dodnes se prý zjevuje se černě oděná na nádvoří hradu. Bílá paní zde na Valdeku hlídá ukrytý poklad, který prý obsahuje i zlatý stůl a dvanáct zlatých židlí.

Vrch Tremšín

Ač není nejvyšší, má pouze 827 metů nad mořem, je Vrch Tremšín často právem nazýván králem Brdských lesů. Na vrchol vede hned několik pěkných cest. Po cestě na vrchol narazíte třeba na Tremšínskou studánku, vyhlídku s přístřeškem a taky na Tremšínskou boudu, která je útočištěm pro turisty při dešti.

Pod vrcholem Tremšína se nachází kaple postavená v roce 1771. Přímo na vrcholu se nachází rozvaliny bývalého hrádku. Nejpatrnější je ve skále vylámaný příkop.

Hlavní rozdíl, který odlišuje vrch Tremšín od jiných míst v CHKO Brdy je ten, že na Tremšín nebyl přístup turistům nikdy omezen a přístup byl možný i době vojenského újezdu.

Hájovna Na Dědku

Nejeden návštěvník Brd se při svých toulkách setká se zmínkami o někdejší partyzánské činnosti. Nejvíce asi díky různým pomníčkům, památníkům a informačním tabulím. Objevit se zde ale dají i ruiny partyzánských staveb, různých zemljanek a zásobovacích krytů. Pár zemljanek je naštěstí z pietních důvodů udržovaných, můžeme si je tedy prohlédnout ve zrekonstruovaném stavu.

V Brdech je hned několik lokalit, kde se soustředila partyzánská činnost. Nemůžeme se tomu divit, vždyť zdejší členitý a zalesněný terén musel být pro partyzány téměř ideální.

Jakýmsi centrem partyzánského působení v Brdech se ale stala hájovna Na Dědku. V té době na hájovně byl hajným jistý František Konigsmark. Hajný řídí stavbu zemljanek v tremšínských

lesích, bylo jich zde vybudováno kolem patnácti. V říjnu 1944 byl ale náhodou objeven jeden z těchto úkrytů gestapem. Po následném zatýkání a výsleších se dozvěděli o schůzkách odbojové skupiny právě v hájovně Na Dědku. Před svítáním, dne 26. října 1944 byla hájvna obklíčena oddílem gestapa. V té době byl uvnitř jen hajný, jeho manželka a jejich devatenáctiletý syn. Při přestřelce byl hajný těžce postřelen a na následky zranění zanedlouho v příbramské nemocnici zemřel. Manželka a syn byli odvezeni do koncentračního tábora. Partyzánům se naštěstí podařilo úkryty opustit dříve, než byly objeveny nacisty.¹⁹

Před hájovnou Na Dědku nyní stojí památník padlým partyzánům. Jedna ze zrekonstruovaných zemljanek je právě přímo pod Tremšínem. Je u ní informační tabule a může se dovnitř, nasajete z ní tu pravou partyzánskou atmosféru.

Tramping v Brdech

Pro český tramping jsou Brdy naprosto zásadním místem. Brdy jsou pro velkou spoustu trampů druhým domovem. Místní lesy vždy byly o něco méně lidnaté a o něco více divočejší, než jiné české lesy, nemůžeme se proto divit, že jsou pro lesní národ tolik přitažlivé.

Tramping a Brdy

Na počátku dvacátého století americký spisovatel, přírodovědec a lovec Ernest Thompson Seton založil hnutí mládeže Woodcraft Indians. Tím byl položen jeden ze dvou základních kamenů celosvětového skautského hnutí, ten druhý nedlouho poté položil sir Robert Baden Powell. V Čechách se této ušlechtilé myšlenky chytil profesor Antonín Benjamín Svojsík a začal organizovat český skautský život. Z počátku v něm ale chyběl program pro již odrostlou mládež, roveři a rangers vznikají později, a tak se odrostlí skauti začali oddělovat. Říkalo se jim „divocí skauti“. První trampové byli právě tito divocí skauti, kterým již přestala vyhovovat skautská disciplinovanost a řád, vystupovali tedy z oddílů, shlukovali se do skupin kamarádů a jezdili spolu vandrovat. Jedna z prvních oblastí objevená trampy bylo údolí Sázavy, kterou nazývají Zlatou řekou. Část trampů, kteří dávali přednost horské divočině, se rychle našla v Brdech.

Jerry Packard

Asi nejznámějším brdským trampem při počátcích byl Jerry Packard, vlastním jménem Jaroslav Krsek. Byl vůdčí osobností Brdské zimní brigády, což je skupina trampů, kteří nezakládají osady a toulají se po Brdech a spí venku i v těch nejtvrdších podmínkách. Brdská zimní brigáda byla skupinou veselých a dobrých lidí, proto není divu, že za druhé světové válce přešla v odbojovou činnost. Jerry Packard byl zatčen gestapem a v roce 1943 v Osvětimi zemřel. Životem zaplatil i další člen Brdské zimní brigády, Jerryho přítel, Ladislav Brožek zvaný Bill Broches. Bill několik hodin před svou popravou napsal své ženě: *„Pozdravuj moje lesy, moje milá, a všechny kamarády trampy, všem posílám kus svého srdce, měl jsem je tak rád. Schází mi moje kytara a naše písně, Tvoje dlaň a můj malý... Budte stateční a nikdy nezapomínejte na svoji cestu mužů, svoji čest, boj za vlast je to nejpřednější, nikdy ji nezapradte.“*²⁰

Brdské trampské campy

V Brdech můžeme nalézt velké množství trampských campů, to jsou takové malé osady s ohništěm, lavičkami, často i s malým sroubkem pro přespání. Trampové si je zde staví a přespávají v nich. Většinou jsou campy řádně schované a je těžké je nalézt, tím jsou pro obyčejného turistu neviditelné. Každý příslušník lesního národa ale ví, kde má hledat, a proto nemusí spát za deště bez střechy nad hlavou.

Některé campy se staly místy již legendárními. Například takové Zlaté dno (původně Dice Camp), které je pro trampy přímo posvátné. Nachází se zde totiž symbolický hřbitov již zesnulých trampů. Zlaté dno je má v sobě kus tajemna také proto, že jen málokdo ví, kde se nachází. Jeho poloha se totiž neprozrazuje, každý si ho musí najít sám. Další významné místo je osada El Paso, camp, který trochu přerostl. Dříve tam stála jen malá boudička u jezírka a dnes jsou zde již tři trampské chatky.

Americký radar v Brdech

Americký radar v Brdech byl projekt, který měl řadu zastánců i odpůrců. Měl být společně s raketovou základnou v Polsku součástí americké protiraketové základny v Evropě. O radaru se jednalo již od počátku 21. století, ale první informace pronikly na veřejnost až v roce 2006.

Radar zde měl být vystavěn jako ochrana USA a evropských spojenců před Íránem a KLDR. Radar měl chránit sice skoro polovinu světa před raketami z těchto zemí, ale problém byl v tom, že neměl být pod správou NATO, ale pouze pod USA.

Podle plánu se radar měl nacházet na kopci Břízkovec, označeném jako „kóta 718“, kousek od Horního Padrťského rybníka. 3. dubna se ČR na summitu NATO v Bukurešti dohodla na s USA na výstavbě radaru v Brdech. Proti výstavbě radaru se zdvihla velká vlna odporu. Velmi ostře protestovali například aktivisté hnutí Greenpeace. Ti kótu 718 vyhlásili za smyšlený stát Peaceland a několik týdnů jeho existenci hájili přivázaní do korun stromů. Policii se je nakonec povedlo z kopce vyhnat a následně kolem vrcholu vyrostl plot s žiletkovým drátem. Proti výstavbě radaru bylo také vyhlášeno referendum. Celé toto divadlo skončilo velmi nečekaně, a to v září roku 2009, kdy USA oznámily, že od projektu upouští.²¹

Kdo je to Fabián

Brdy, jako taky skoro každé místo, obestírá řada mýtů a pověstí. Nejvýraznější ze všech brdských strašidel je ale asi právě Fabián. Je to velmi dobrý lesní duch, který střeží lesní říši a pomáhá lidem. Říká se mu také Babí Jan. Je něco jako je v Krkonoších Krakonoš. Fabián sídlí na vrcholu Baba nedaleko Hostomice pod Brdy, kde se také mimo jiné stará o studánku s léčivou vodou. Lidé si Fabiána vždy vážili, proto také zhotovují jeho figurky ze smrkových šišek. Takového fořta ze smrkových šišek, s dýmkou v ústech, puškou přes rameno a sukovicí v ruce bylo možné najít na polici snad v každém stavení. O Fabiánovi se doslechneme také v jedné brdské lidové říkance: *Fabián, Babí Jan, pase koně na průhoně.*²²

O Fabiánovi

Na vrchu Baba prý kdysi stával hrad a do toho hradu si zdejší rytíř Fabián jednoho dne přivedl svou ženu. Nedlouho po svatbě se ale pod kopcem usadila zlá ježibaba, Fabiánova stará milenka a ze žárlivosti začala spřádat proti rytíři kouzla. Jedné bouřlivé noci si zavolala na pomoc pekelné síly a zlý úmysl se jí podařil. Hrad zmizel i se všemi obyvateli. Fabiánova žena byla proměněna v bylinu zeměžluč a sám Fabián se stal přízrakem. Z hradu zbyl prý jen jeden kámen, kterému se dodnes říká Fabiánovo lože, zde prý mocný pán hor odpočívá. Fabiánovo lože prý také inspirovalo Karla Jaromíra Erbena k napsání básně Záhořovo lože. Úmyslem čarodějnice bylo, aby se Fabián stal zlým duchem a škodil lidem, ale díky Fabiánově dobré duši

se kouzlo nepovedlo a on je duchem dobrým a lidem pomáhajícím. Občas ale na Fabiána dolehne smutek. V tu dobu je po Brdských lesích slyšet táhlé houkání, čímž si také vysloužil své třetí jméno – Hejkal. Traduje se, že tomu, kdo bude houkání po Fabiánovi opakovat, se zle povede, protože duch to uvidí jako výsměch a bude se chtít pomstít. Občas je možné fabiána spatřit, vypadá prý jako zdatný myslivec s kloboukem, na němž má kytku z kapradě.²³

Občas je možné zaslechnout zkazky o tom, že s Fabiánem je konec. Prý ho chytili a odvezli s sebou komedianti, když se proměnil v opici a chtěl je poškádlit. Kdo by ale věřil tomu, že se Fabián nechá takto snadno chytit. Na mocného ducha hor si jen tak něco nepřijde.

Klady a zápory zpřístupnění oblasti CHKO Brdy lidem

Otevření Vojenského újezdu Brdy veřejnosti má jak pozitiva, tak negativa.

Pozitivní je jistě, že při otevírání oblasti proběhla rozsáhlá pyrotechnická asanace. Turisté jistě oceňují, že nyní mohou bezpečně obdivovat velmi zajímavou přírodu tam, kam se dříve nemohli dostat, leda nelegálně. Zrušení Vojenského újezdu Brdy také zajisté potěšilo všechny antimilitaristy.

Zpřístupnění prostoru ale bude mít negativní vliv na přírodu, která si ve vojenském újezdu rostla, jak jen se jí chtělo. Nyní bude ohrožovaná turisty. Brdští trampové také nejsou z otevření úplně nadšení. Do uzavřeného újezdu často utíkali za klidem. Za celé dny zde člověk nenarazil na živou duši, čemuž je nyní konec.

Závěr

Má ročníková práce není sice obsáhlým průvodcem, a věnuje se jen malému množství věcí, ale i přes to věřím, že může být užitečná pro čtenáře, který se o CHKO Brdy chce se dozvědět něco více.

Práce byla pro mě samého přínosem. Pomohla mi Brdy více poznat, dozvědět se více o zajímavých místech a o historii oblasti. Znalosti, které jsem získal při psaní mé práce, jistě brzy

využiju při svých častých toulkách po brdských lesích.

¹Vojenský újezd Brdy – výlety, turistické trasy, cyklostezky. Vojenský újezd Brdy – výlety, turistické trasy, cyklostezky [online]. Copyright © 2017, všechna práva vyhrazena [cit. 12.12.2017]. Dostupné z: <http://www.vojujezd-brdy.cz/>

²Historie před 1989 | Vojenský újezd Brdy. Vojenský újezd Brdy – výlety, turistické trasy, cyklostezky [online]. Copyright © 2017, všechna práva vyhrazena [cit. 12.12.2017]. Dostupné z: <http://www.vojujezd-brdy.cz/Historie-pred-1989/>

³Tamtéž

⁴Tamtéž

⁵Rušení újezdu | Vojenský újezd Brdy. Vojenský újezd Brdy – výlety, turistické trasy, cyklostezky [online]. Copyright © 2018, všechna práva vyhrazena [cit. 07.01.2018]. Dostupné z: <http://www.vojujezd-brdy.cz/Ruseni-ujezdu/>

⁶CHKO Brdy v roce 2017: Nové stezky i odstranění staré munice – Rokycanský deník. Rokycanský deník [online]. Copyright © [cit. 07.01.2018]. Dostupné z: https://rokycansky.denik.cz/zpravy_region/chko-brdy-v-roce-2017-nove-stezky-i-odstraneni-star-e-munice-20170106.html

⁷CHKO Brdy v roce 2017: Nové stezky i odstranění staré munice – Rokycanský deník. Rokycanský deník [online]. Copyright © [cit. 16.01.2018]. Dostupné z: https://rokycansky.denik.cz/zpravy_region/chko-brdy-v-roce-2017-nove-stezky-i-odstraneni-star-e-munice-20170106.htm

⁸Tamtéž

⁹Získali jsme pro vás: Pyrotechnická mapa očisty Brd.. – ObjevBrdy.cz. ObjevBrdy.cz – CHKO Brdy ze všech stran. Pěšky, na kole, během [online]. Copyright © [cit. 16.01.2018]. Dostupné z:

<http://www.objevbrdy.cz/mame-pro-vas-mapa-postupneho-zpristupneni-brd.html>

¹⁰Tamtéž

¹¹O Brdech – POZNEJBRDY.cz. POZNEJBRDY.cz – [online]. Copyright © 2018 [cit. 18.02.2018]. Dostupné z: <http://poznejbrdy.cz/o-brdech/>

¹²Přírodní podmínky a souvislosti. Správa CHKO Brdy [online]. Copyright © 2018 [cit. 18.02.2018]. Dostupné z: <http://brdy.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/prirodni-podminky-a-souvislosti/>

¹³Tamtéž

¹⁴DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. *Brdy známé i neznámé*. Nádražní 30, 150 00 Praha 5: Euromedia Group, 2016. ISBN 978-80-242-5512-5.

¹⁵Tamtéž

¹⁶Lovecký zámek Tři Trubky – POZNEJBRDY.cz. POZNEJBRDY.cz [online]. Dostupné z: http://poznejbrdy.cz/tri_trubky/

¹⁷DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. *Brdy známé i neznámé*. Nádražní 30, 150 00 Praha 5: Euromedia Group, 2016. ISBN 978-80-242-5512-5.

¹⁸Tamtéž

¹⁹ČÁKA, Jan. *Toulání po Brdech*. Třetí. Praha: Mladá fronta, 2010. ISBN 978-80-204-2360-3.

²⁰DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. *Brdy známé i neznámé*. Nádražní 30, 150 00 Praha 5: Euromedia Group, 2016. ISBN 978-80-242-5512-5.

²¹Radar v Brdech | Vojenský újezd Brdy. *Vojenský újezd Brdy – výlety, turistické trasy, cyklostezky* [online]. Copyright © 2018, všechna práva vyhrazena [cit. 22.03.2018]. Dostupné z: <http://www.vojujezd-brdy.cz/Radar-v-Brdech/>

²²ČÁKA, Jan. *Toulání po Brdech*. Třetí. Praha: Mladá fronta, 2010. ISBN 978-80-204-2360-3.

²³Tamtéž

Seznam pramenů

Knižní zdroje:

- ČÁKA, Jan. *Toulání po Brdech*. Třetí. Praha: Mladá fronta, 2010. ISBN 978-80-204-2360-3.
- DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. *Brdy známé i neznámé*. Nádražní 30, 150 00 Praha 5: Euromedia Group, 2016. ISBN 978-80-242-5512-5.

Internetové zdroje:

- Vojenský újezd Brdy - výlety, turistické trasy, cyklostezky. Vojenský újezd Brdy - výlety, turistické trasy, cyklostezky [online]. Copyright © 2017, všechna práva vyhrazena [cit. 12.12.2017]. Dostupné z: <http://www.vojujezd-brdy.cz/>
- Historie před 1989 | Vojenský újezd Brdy. Vojenský újezd Brdy - výlety, turistické trasy, cyklostezky [online]. Copyright © 2017, všechna práva vyhrazena [cit. 12.12.2017]. Dostupné z: <http://www.vojujezd-brdy.cz/Historie-pred-1989/>
- Rušení újezdu | Vojenský újezd Brdy. Vojenský újezd Brdy - výlety, turistické trasy, cyklostezky [online]. Copyright © 2018, všechna práva vyhrazena [cit. 07.01.2018]. Dostupné z: <http://www.vojujezd-brdy.cz/Ruseni-ujezdu/>
- CHKO Brdy v roce 2017: Nové stezky i odstranění staré munice - Rokycanský deník. Rokycanský deník [online]. Copyright © [cit. 07.01.2018]. Dostupné z: https://rokycansky.denik.cz/zpravy_region/chko-brdy-v-roce-2017-nove-stezky-i-odstrane-ni-stare-munice-20170106.html
- CHKO Brdy v roce 2017: Nové stezky i odstranění staré munice - Rokycanský deník. Rokycanský deník [online]. Copyright © [cit. 16.01.2018]. Dostupné z: https://rokycansky.denik.cz/zpravy_region/chko-brdy-v-roce-2017-nove-stezky-i-odstrane-ni-stare-munice-20170106.htm
- Získali jsme pro vás: Pyrotechnická mapa očisty Brd.. - ObjevBrdy.cz. ObjevBrdy.cz - CHKO Brdy ze všech stran. Pěšky, na kole, během [online]. Copyright © [cit. 16.01.2018]. Dostupné z: <http://www.objevbrdy.cz/mame-pro-vas-mapa-postupneho-zpristupneni-brd.html>
- O Brdech - POZNEJBRDY.cz. POZNEJBRDY.cz - [online]. Copyright © 2018 [cit. 18.02.2018]. Dostupné z: <http://poznejbrdy.cz/o-brdech/>
- Přírodní podmínky a souvislosti. Správa CHKO Brdy [online]. Copyright © 2018 [cit. 18.02.2018]. Dostupné z: <http://www.chko-brdy.cz/prirodni-podminky-a-souvislosti/>

18.02.2018]. Dostupné z:

<http://brdy.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/prirodni-podminky-a-souvislosti/>

- Lovecký zámek Tři Trubky – POZNEJBRDY.cz. *POZNEJBRDY.cz* [online]. Dostupné z: http://poznejbrdy.cz/tri_trubky/
- Radar v Brdech | Vojenský újezd Brdy. *Vojenský újezd Brdy – výlety, turistické trasy, cyklostezky* [online]. Copyright © 2018, všechna práva vyhrazena [cit. 22.03.2018]. Dostupné z: <http://www.vojujezd-brdy.cz/Radar-v-Brdech/>